

ASANSÖR SEKTÖRÜ RAPORU (2012/1)

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sektörel Raporlar ve
Analizler Serisi

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
Tablolar Listesi.....	3
Şekiller Listesi	4
Kısaltmalar Listesi.....	5
YÖNETİCİ ÖZETİ	6
1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU	7
1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu	7
1.2. Sektörün Türkiye’deki Genel Durumu	7
1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	8
1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler	9
1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler	9
1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı.....	9
1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı	10
1.8. Sektörün Üretim Değeri.....	10
1.9. Sektörün Cirosu	11
1.10. Sektörün Katma Değeri	11
1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti	11
1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi.....	11
1.13. Sektörün Dış Ticareti	12
1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri	17
1.15. Sektörün 2013 - 2023 Projeksiyonu.....	17
2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ	18
2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Gelişmeler.....	18
2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi	18
2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi	19
2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi	19
KAYNAKÇA	20

Tablolar Listesi	3
Tablo 1. KKO Değerlendirme.....	10
Tablo 2. Türkiye'nin 2011 Yılı G.T.İ.P Bazında Asansör Sektörü İhracatı.....	12
Tablo 3. Türkiye'nin 2011 Yılı G.T.İ.P Bazında Asansör Sektörü İthalatı.....	12
Tablo 4. Türkiye'nin 2011 Yılında Ükelere Göre Asansör Aksam İhracatı ve İthalatı.....	13
Tablo 5. Türkiye'nin 2011 Yılında Ükelere Göre Asansör İhracatı ve İthalatı.....	15

Şekiller Listesi	4
Şekil 1. 2007 – 2010 Yılları Arasında Monte Edilen Yeni Asansör Sayısı	18

Kısaltmalar Listesi.....5

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
ELA	Avrupa Asansör Derneđi (European Lift Association)
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
KKO	Kapasite Kullanım Oranı
SGM	Sanayi Genel Müdürlüğü
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türk asansör sektörü, Türkiye’de 1950’lerden sonra hareket kazanmış ve tamamen ithalat yoluyla ihtiyaçların karşılandığı bir sektör yapısından sıyrılarak kademeli olarak montaj ve aksam imalatı alanlarında yerli üretimin arttığı bir sektör yapısına dönüşmüş olup, özellikle 1990’lardan sonra artan talebe paralel olarak büyümeye devam etmiştir.

Türk asansör sektörünün cirosu genel olarak diğer sektörlerle göre düşük olmakla birlikte, yerine getirdiği işlev, geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Dünyada gelişen yeni teknolojilerle birlikte, Türk asansör sektörü de büyük bir değişim sürecine girmiş ve dünya ticaretinde önemli pazar paylarına ulaşmış bulunmaktadır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye’deki kentleşme sürecinin devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, asansör sektöründe de bir büyüme olacağı kaçınılmazdır.

Dünya pazarını elinde tutan çok uluslu şirketlerin rekabeti kızıştırarak, rekabete dayanıklılık şansı az olan ulusal şirketleri zayıflatması ve bu sayede piyasada tekel oluşturmaya çalışması, hem tüketici açısından, hem de yerli sektörün gelişimi açısından tehlike sinyalleri vermektedir. Ancak yüz yılı aşkın bir tecrübe ve geçmişe sahip çok uluslu şirketlerin varlığına rağmen, yerli asansör sektörünün çok genç olmasına rağmen, Türkiye’nin konumu gereği elde etmiş olduğu başarının ve iş hacminin aynı oranda gelişmesi kaçınılmaz görülmektedir.

1. SEKTÖRÜN GENEL DURUMU

1.1. Sektörün Dünya Ekonomisi ve AB Ülkelerindeki Durumu

Gümrük Birliği ile birlikte Türk ulusal mevzuatının Avrupa Birliği teknik mevzuatına uyumlu hale gelmesi, sektörün ihracat şansını da olumlu yönde arttırmıştır. Bu artış, sadece AB üyesi ülkelerle sınırlı olmayıp, tüm dünyada Türk ürünlerine olan güveni ve dolayısıyla talebi ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Türk firmalarının uluslararası firmalara karşın rekabet edebilme gücüne erişimini arttıran en önemli faktörlerden birisi de, uluslararası standartların Türk Standardı olarak kabul edilmesi ve AB teknik mevzuatının Türk Mevzuatına dâhil edilmesi olmuştur.

Son yıllarda, yurtdışında montaj, komple (paket) asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalar yaptığı görülmeye başlanmıştır. Ayrıca Türk Cumhuriyetleri, Orta Asya ve AB ülkelerinde asansör montaj işleri yapan firmalarımızın sayısında da artış söz konusudur.

Uzun yıllardır durgunluk içinde olan dağılmış Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri, Kuzey Irak'ın yeniden yapılanması, AB ülkelerinde eski asansörlerin modernizasyonu (iyileştirilmesi veya güvenlik seviyelerinin artırılması) gibi var olan mevcut potansiyeller, ihracat girdisi olarak Türk Asansör Sektörünün büyümesinde önemli etken oluşturmaktadır.

Ayrıca son on yılda üretiminin % 80'lik bölümünü ihraç edebilen asansör aksam üreticilerinin durumu büyük bir övünç kaynağıdır. Türkiye'den asansör aksamı ithal eden ülkeler yoğunlukla, orta doğu ülkeleri ile İsviçre, İspanya, İtalya, Almanya ve Finlandiya gibi Avrupa ülkeleridir. Ayrıca uzak doğudan Güney Amerika'ya kadar aksam ihracatı yapıyor olması rekabet gücünün kayda değer olduğunu göstermektedir.

Ayrıca iki yılda bir düzenlenen ve katılım oranı gittikçe artan İstanbul Asansör Fuarı dünyanın en önemli asansör fuarları arasında gösterilmektedir. Bu sayede Türk firmaları ürünlerini tanıtmaya fırsatı bularak yeni pazarlara ulaşabilmektedirler.

Çok uluslu şirketlerle kurulan ortaklıklar bu alanda ülkemizde yapılan yatırımları da çoğaltmıştır. Bugün Türk asansör sanayinde yer alan firmaların büyük bir bölümü dünyanın pek çok bölgesine ihracat yapabilme kabiliyetine erişmiş olup, gerek ülke içindeki konut ihtiyacı ve buna bağlı olarak oluşacak olan potansiyel, gerekse ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle sağladığı avantajlar nedeniyle, önümüzdeki çeyrek asır için Türk asansör sektörünü çok önemli kılmaktadır.

1.2. Sektörün Türkiye'deki Genel Durumu

Türk asansör sektörü 60 yıldan fazla geçmişe sahip olup, bu süreç içerisinde; pazarlama, tasarım, üretim, montaj ile bakım ve servis hizmeti anlamında büyük deneyimler kazanarak önemli rakiplerle yarışır hale gelmiştir. Ayrıca ülkemiz Avrupa, Asya ve çoğu Avrupa ülkelerinde de büyük bir pazar payına ulaşmış bulunmaktadır.

Özellikle, 1960'lı ve 1970'li yıllarda, asansör talebinin her geçen gün artması nedeniyle doğrudan aksam ihtiyacı ortaya çıkmış, var olan döviz sıkıntısı ve buna bağlı olarak ithalatın zorlaşmasının da etkisiyle, çok küçük çapta da olsa, sektörün aksam imalatı faaliyetleri başlamıştır.

1980'li yılların ortasından itibaren dış ticaretin canlanmasıyla birlikte, dünya ile entegre olan asansör sektörü, ana aksam kalemleri başta olmak üzere gerçekleştirdiği ihracat günümüzde hızla artarak büyüme eğilimi göstermektedir. İhracat, önceleri komşu ülkelere yapılmış, bugün ise gelişen iletişim ve nakliye imkanlarının da katkısıyla, dünyanın her bölgesine ihracat yapılmaktadır. Türkiye'den asansör aksamı ithal eden ülkeler yoğunlukla orta doğu ülkeleri, eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerinden dağılan ülkeler ve AB ülkeleridir.

Yerli sermaye veya yabancı ortaklıklar halinde Türkiye'de üretim yapan aksam üreticisi firmalar, beş kıtaya ihracat yapmaktadır ve Türk firmaları dünyanın önde gelen aksam üreticilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Dünyada aksam üretimi konusunda hakim olan dört ülke, Almanya, İspanya, İtalya ve Türkiye'dir. Son yıllarda Çin Halk Cumhuriyetinde meydana gelen gelişmeler bu sıralamayı etkilemekte ve değişikliğe yol açmaktadır.

1990'lı ve 2000'li yıllarda artan konut yapımı, asansör imalatını da hızlandırmış olup, son yıllarda kentsel dönüşüm projelerinin de hayata geçirilmesi ile birlikte sektörde büyük gelişmeler yaşanmaktadır.

Ülkemizde asansör sektörü, aksam imalatı, asansörün tesis edilmesi (montaj) ile bakım ve onarım olarak üç ana kolda faaliyet göstermektedir.

Aksam imalatı, tamamen makine imalatının bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilebilir. Montaj işleri, mühendislik ve müteahhitlik hizmetlerini kapsamakta olup; çeşitli fabrikalarda üretilen aksamlar kullanılarak asansörün monte edilmesi sürecinin gerçekleştirilmesidir.

Monte edildikten sonra hizmete sunulan asansörlerin, periyodik bakım ve onarım işleri, geniş istihdam alanı yaratan, sektörün önemli ancak Türkiye'de yeterince aktif olamamış bir koludur.

Son yıllarda, yurtdışında montaj, paket asansör satışı gibi alanlarda da Türk firmalarının çalışmalar yaptığı görülmektedir.

1.3. Sektördeki Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

İç piyasada üretilen asansör güvenlik aksamaları; hız regülatörü, fren bloğu, hidrolik ve yaylı tamponlar, kapı kilit tertibatlarıdır. Ancak hidrolik asansörlerde kullanılması zorunlu olan boru kırılma valfinin tedariki tamamen dışa bağımlı durumdadır.

Kabin, makina - motor grubu, tam ve yarı otomatik kabin ve kat kapıları, halat, kumanda kartı, kumanda panosu, klavuz ray, gösterge elemanları, kata getirme sistemi, kat ve kabin butonierleri, aşırı yük sistemi, kabin ve karşı ağırlık süspansiyonları, hidrolik silindir, dişlisiz makina, fotosel, hız kontrol cihazları, kumanda sistemleri, paten, sensor, ray konsolları, denge zinciri, şalter, VVVF inverter, halat aparatları, kasnak, sistemler (Makina dairesiz

sistemler) gibi diğer ana bileşenlerin tamamı Türk asansör sektörü tarafından yerli ürün olarak üretilmektedir.

Genel itibarıyla, Türk asansör sektörünün aksam imalatına bakıldığında elektrik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde dışa bağımlılık söz konusu değilken, hidrolik tahrikli bir asansörün tesis edilebilmesinde ise dışa bağımlılık söz konusudur. Hidrolik tahrikli bir asansörün imalatına bakıldığında hidrolik güç ünitelerinin önemli bir üretim unsuru olarak yer aldığı görülmektedir. Ağırlıklı hidrolik güç ünitelerinin %90'ı paket ünite olarak İtalya, İsviçre ve çoğunlukla da Yunanistan'dan ülkemize ithal edilmektedir.

1.4. Sektörün Alt Sektörleri ve Etkileşim Halinde Olduğu Diğer Sektörler

Genel itibarıyla Türk asansör sektörü, asansör güvenlik aksamları ile asansör montajında kullanılacak diğer aksamların üretimini gerçekleştirmekle birlikte, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım, onarım ve servis hizmetleri gibi alanlarda faaliyet göstermektedir.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile sürekli etkileşim halindedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak, Türk asansör sektöründe de büyümenin devam edeceği kaçınılmaz bir durumdur.

1.5. Sektörün Bölgesel Yapısı ve Kümelenmeler

Asansör sektörü genel itibarıyla aksam üretimi, asansör tasarımı ve montajı ile asansör bakım ve onarımı gibi 3 ana kolda faaliyet göstermektedir.

Asansör aksam üretimi, özellikle Marmara Bölgesinde; İstanbul, Kocaeli, Bursa illerinde, Ege Bölgesinde; İzmir ilinde, İç Anadolu Bölgesinde ise; Konya ve Kayseri illerinde yoğunlaşmış bulunmaktadır.

Sektöre ülkemiz sınırları dahilinde gerçekleştirilen asansör montajı açısından bakıldığında ise, coğrafi nedenlerden kaynaklanan herhangi bir olumsuzluk yaşanmamaktadır. Asansör montaj firmaları gerek montaj gerekse tasarım konularında, ülkemizde 7 coğrafi bölgede 81 ilde faaliyet gösterebilme eğilimindedirler.

Bakım işi yapan firmalar da ihtiyaç oranında bölgelere dağılmış durumdadırlar. Bakım firmaları, bağımsız olarak veya İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük illerde kurulmuş asansör montaj firmalarının yetkili servisi olarak faaliyetlerini diğer illerde yürütmektedirler.

1.6. Sektörün Kapasite Kullanımı

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yer alan 494 adet asansör firmasından hareketle, sektöre ilişkin Kapasite Kullanım Oranları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1. KKO Değerlendirme

Kapasite Kullanım Oranı (%)	Firma Sayısı (adet)
0-50	392
50-100	102
TOPLAM	494

Kaynak: SGM Sanayi Sicil Kayıtları

1.7. Sektörün İşyeri Sayısı ve İstihdamı

(95/16/AT) Asansör Yönetmeliği gereği uygunluk değerlendirme süreci kapsamında onaylanmış kuruluşlar tarafından Bakanlığımıza yapılan bildirimlerden hareketle, belgeli asansör firması sayısı yaklaşık olarak 1.000 civarında olup, 6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu gereği, sanayi sicil kaydı bulunan asansör montaj ve asansör aksam imalat firması sayısı 494 adettir.

Asansör bakım ve onarım işinde faaliyet gösteren firmalarla birlikte toplamda 2.000 – 2.500 civarında asansör firmasının bu alanda faaliyetlerini sürdürmüş olduğu ve buna paralel olarak sektörde çalışan insan sayısının ise yaklaşık olarak 12.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Asansör sektörü yüksek seviyede yerel istihdam sağlayan bir sektör yapısına sahiptir. Asansör sektörünce yürütülen bütün faaliyetler, günümüzün en önemli sorunu olan istihdam karşısında bölgesel iş sahası sağlayan önemli bir çalışma alanı olarak kabul edilebilir. Asansörler; buzdolabı, televizyon, otomobil gibi sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen, periyodik bakımı ve periyodik kontrolleri yapılması zorunlu olan ürünlerdir. Ayrıca, çok katlı binalar, konut sorunun çözümünde önemli bir çıkış yoludur ve bu yolla çözüme ulaşmak, asansörlerin başarısına bağlıdır. Asansör sektörü, bu nedenlerle stratejik sektör olarak kabul edilebilir.

Sektör içerisinde üretim faaliyetleri dışında bakım ve onarım işleri büyük bir istihdam potansiyeli oluşturmaktadır. Asansörlerin emniyetli çalışması için şart olan ve bu nedenle yasal zorunluluk olarak ilgili mevzuatta belirtilmiş olan periyodik bakım ve kontroller neticesinde çok sayıda kişiye iş imkânı sağlanmaktadır.

1.8. Sektörün Üretim Değeri

Türk asansör sektörü, yerine getirdiği işlev, geniş halk kitlelerinin asansörü en yaygın dikey ulaşım aracı olarak tercih etmesi nedeniyle, ülke sanayisi ve ekonomisi açısından önemli bir faaliyet alanıdır.

Türk asansör sektörünün doğrudan kentleşme ve buna bağlı olarak gelişim gösteren inşaat sektörü ile birlikte düşünülmesi gerekmektedir. Önümüzdeki dönemde, Türkiye'deki kentleşme sürecinin hızla devam edeceği dikkate alındığında, inşaat sektörüne paralel olarak,

Türk asansör sektöründe de büyümenin hızlı bir şekilde devam edeceği kaçınılmaz bir durumdur.

Bu nedenlerden dolayı, Türk asansör sektörünün stratejik öneme sahip bir sektör olarak taraflı tarafsız bütün kesimlerce kabul edilmesi gerekmektedir.

1.9. Sektörün Ciroosu

2011 yılı ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; toplamda dış ticaret hacminin 250 milyon (\$) mertebelerinde olduğu görülmektedir.

Türk asansör sektörünün faaliyet alanı dikkate alındığında, montaj, aksam üretimi ve bakım hizmetleri genelinde yaklaşık 500 milyon (\$) seviyelerinde bir ciroya sahip olduğu tahmin edilmektedir.

1.10. Sektörün Katma Değeri

Asansör bir makine olarak insanlara refahı hissettiren, moral veren teknolojik bir üründür. Asansör; diğer sanayi ürünlerinden farklı olarak, kullanılacağı yerde ve genellikle o bölgede veya yörede yaşayan insanlar tarafından monte edilen ve bakımı yapılan, periyodik olarak yılda bir defa muayenesi gerçekleştirilmesi zorunlu olan ürün grubu içerisinde yer almaktadır.

Türk asansör sektörü gerek montaj gerekse bakım ve servis hizmetleri açısından yaygın bir sektör yapısıyla bölgesel istihdama önemli katkısı bulunmaktadır.

1.11. Sektörün Ar-Ge Faaliyeti

Türk asansör sektörünün en önemli ve en temel sorunu; sektör AR-GE alt yapısının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların azlığı veya tamamen yetersizliğidir.

Türk asansör sektörünün genel yapısı incelendiğinde, asansör firmalarınca hazır proje uygulamaları ile üretimin içerisinde yer aldığı görülmektedir. Çoğu firmanın kendi proje uygulamalarını üretmesi ve geliştirmesi gerekmektedir. Ancak firmaların araştırma geliştirme faaliyetlerine yönlendirilmesi için finansal desteklerin gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple sektörün gerek Bakanlığımız gerekse diğer kurum ve kuruluşların desteklerinden asgari şartlarda faydalanması gerekmektedir.

1.12. Sektörün Elektrik Tüketimi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sanayi sicil kayıtlarında yer alan 494 adet asansör firmasından hareketle, sektörün elektrik tüketimi 322.832.761 kWh'dır.

1.13. Sektörün Dış Ticareti

Avrupa Birliği Müktesebatına bire bir uyumla birlikte, asansör sektörü tarafından gerçekleştirilen ihracatın, ithalatı karşılama oranında önemli artışlar gözlenmiştir. Söz konusu mevzuat uyumundan dolayı, asansör aksamı ihracatı ithalat oranını geçmiş olup, her geçen yıl aradaki fark büyümektedir. Bu durum ülkemiz asansör sektörünün asansör aksamı konusunda komple asansörlere nazaran daha kolay pazar bulabildiğinin bir göstergesidir.

2011 yılında asansör sektörü ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırada, Çin (51,5 milyon \$), İspanya (24,6 milyon \$) ve İtalya (14,4 milyon \$) yer almaktadır.

Asansör aksam üretiminin % 80'lik bölümü, başta AB üye devletlerine, Rusya Federasyonuna, orta Asya devletlerine, İran, Irak ve diğer önemli bölgelere ihraç edilmektedir.

Asansör ihracatında, Rusya Federasyonu, Bulgaristan, Gürcistan, Azerbaycan, Kazakistan, İran, Irak, İsrail ve Cezayir en önde yer almaktadır.

Tablo 2. Türkiye'nin 2011 yılı G.T.İ.P Bazında Asansör Sektörü İhracatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İHRACAT (\$)
842810	Asansörler	35.144.690
843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	74.906.669
	TOPLAM	110.051.359

Kaynak: TÜİK

Tablo 3. Türkiye'nin 2011 yılı G.T.İ.P Bazında Asansör Sektörü İthalatı

GTİP NO	GTİP TANIMI	İTHALAT (\$)
842810	Asansörler	90.583.374
843131	Asansörlere ait aksam ve parçalar	50.294.054
	TOPLAM	140.877.428

Kaynak: TÜİK

Tablo 4. Türkiye'nin 2011 Yılında Ülkelere Göre Asansör Aksam İhracatı ve İthalatı

Sıra No	Ülke Adı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
1	Fransa	1.640.584	997,874
2	Hollanda	195,802	33,692
3	Almanya	1.030.407	2.234.781
4	İtalya	264,786	7.164.077
5	İngiltere	558,42	226,885
6	İrlanda	8,099	0
7	Danimarka	54,242	0
8	Yunanistan	2.023.570	10.390.150
9	Portekiz	70,386	0
10	İspanya	388,11	10.037.246
11	Belçika	4,864	1,753
12	Norveç	21,075	0
13	İsveç	136,924	230,421
14	Finlandiya	2,786	151,984
15	Avusturya	110,512	3.123.229
16	İsviçre	55,866	374,143
17	Malta	77,89	0
18	Letonya	102,451	0
19	Litvanya	493,795	0
20	Polonya	495,224	3,661
21	Çek Cumhuriyeti	455,917	201,747
22	Slovakya	74,468	19,507
23	Macaristan	166,661	355,773
24	Romanya	421,109	0
25	Bulgaristan	1.847.783	325,208
26	Arnavutluk	196,052	0
27	Ukrayna	181,05	0
28	Moldova	60,997	0
29	Rusya Federasyonu	2.756.005	0
30	Gürcistan	2.959.547	0
31	Azerbeycan	3.380.091	0
32	Kazakistan	153,343	0
33	Türkmenistan	81,08	0
34	Özbekistan	33,445	0
35	Tacikistan	458,224	0
36	Kırgızistan	20,19	0
37	Slovenya	46,767	0
38	Hırvatistan	161,692	0
39	Bosna-Hersek	345,694	0
40	Kosova	889,059	0
41	Makedonya	394,938	0

42	Karadag	792	0
43	Sirbistan	519,599	0
44	Fas	175,96	0
45	Cezayir	1.109.161	0
46	Tunus	63,189	0
47	Libya	45,391	0
48	Mısır	5.539.463	54,16
49	Sudan	470,787	0
50	Moritanya	16,418	0
51	Benin	117	0
52	Nijerya	1,386	0
53	Zaire(Kongo Dem. Cum.)	3,484	0
54	Etiyopya	49,217	0
55	Mozambik	23,429	0
56	Güney Afrika	6,513	0
57	A.B.D.	11,973	28,415
58	Kanada	23,144	0
59	Meksika	0	32,926
60	Belize	211	0
61	Venezuela	31,881	0
62	Peru	2,983	0
63	Brezilya	90,259	0
64	Şili	24,535	0
65	Uruguay	5,52	0
66	K.K.Türk.Cum.	748,847	0
67	Lübnan	1.370.140	0
68	Suriye	2.546.523	0
69	Irak	7.091.725	0
70	İran	17.518.929	0
71	İsrail	852,21	0
72	Filistin	30,138	0
73	Ürdün	1.482.004	0
74	Suudi Arabistan	9.883.526	0
75	Kuveyt	124,057	0
76	Bahreyn	152,429	0
77	Katar	267,81	0
78	B.A.E.	346,778	0
79	Umman	323,839	0
80	Yemen	77,194	0
81	Afganistan	134,241	0
82	Pakistan	72,834	0
83	Hindistan	170,048	0
84	Bangladeş	138,961	0
85	Sri Lanka	11,827	0

86	Vietnam	4,331	85,084
87	Endonezya	218	0
88	Çin	103,614	14.043.803
89	Güney Kore	2,649	171,717
90	Japonya	0	5,818
91	Hong Kong	37,947	0
92	Avustralya	37,042	0
93	Yeni Zelanda	2,147	0
94	Antalya Serb.Bölge	768	0
95	İst.Deri Serb.Böl.	312,201	0
96	Ege Serbest Bölge	20,947	0
97	Bursa S.Bölge	5,428	0
Toplam		74.906.669	50.294.054

Kaynak: TÜİK

Tablo 5. Türkiye'nin 2011 Yılında Ükelere Göre Asansör İhracatı ve İthalatı

Sıra No	Ülke Adı	İhracat (\$)	İthalat (\$)
1	Fransa	301,076	406,538
2	Hollanda	131	2.243.524
3	Almanya	63,191	7.197.633
4	İtalya	596,945	7.159.149
5	İngiltere	4,032	715,75
6	Danimarka	0	8,229
7	Yunanistan	106,924	5,475
8	Portekiz	0	12,436
9	İspanya	702	14.601.549
10	Belçika	13,76	329,483
11	Lüksemburg	199,663	0
12	Norveç	68,144	68,147
13	İsveç	0	575,941
14	Finlandiya	0	645,768
15	Avusturya	0	10.224.606
16	İsviçre	0	98,2
17	Polonya	0	8,699
18	Çek Cumhuriyeti	17,566	442,243
19	Macaristan	11,25	0
20	Romanya	183,124	0
21	Bulgaristan	1.154.491	0
22	Arnavutluk	80,174	0
23	Ukrayna	109,106	0
24	Moldova	8,616	0
25	Rusya Federasyonu	4.203.788	0

26	Gürcistan	2.364.383	0
27	Azerbeycan	1.133.680	0
28	Kazakistan	2.635.963	0
29	Türkmenistan	54,843	0
30	Özbekistan	145,642	0
31	Tacikistan	250,586	0
32	Kırgızistan	4,78	0
33	Hırvatistan	28,462	0
34	Bosna-Hersek	1,875	0
35	Kosova	740,626	0
36	Makedonya	256,839	0
37	Karadag	69,895	0
38	Sirbistan	394,779	0
39	Fas	441,026	0
40	Cezayir	1.096.108	0
41	Tunus	341,071	0
42	Libya	284,392	34,16
43	Mısır	597,686	0
44	Sudan	128,522	0
45	Senegal	37,698	0
46	Gine Bissau	2,88	0
47	Nijerya	598,196	0
48	Kongo	95	0
49	Zaire(Kongo Dem. Cum.)	24,748	0
50	Etiyopya	35	0
51	Tanzanya	82,477	0
52	Mozambik	29,477	0
53	Güney Afrika	27,172	0
54	A.B.D.	0	125,3
55	Meksika	5,753	0
56	Kolombiya	90,58	0
57	Venezuela	42,06	0
58	Brezilya	162,224	0
59	Uruguay	134,288	0
60	K.K.Türk.Cum.	79,517	0
61	Lübnan	395,943	0
62	Suriye	649,694	0
63	Irak	4.359.191	34,793
64	İran	5.082.187	0
65	İsrail	1.171.789	0
66	Filistin	149,637	0
67	Ürdün	488,078	0
68	Suudi Arabistan	779,875	0
69	Kuveyt	152,669	0

70	Bahreyn	328,346	0
71	B.A.E.	293,205	0
72	Umman	143,302	0
73	Afganistan	202,44	0
74	Tayland	0	5.695.757
75	Çin	184,566	37.492.637
76	Güney Kore	0	2.373.200
77	Antalya Serb.Bölge	20,911	84,157
78	AHL Serb.Bölge	1	0
79	İst.Deri Serb.Böl.	353,132	0
80	Ege Serbest Bölge	280,905	0
81	Mersin Serbest Bölge	24,551	0
82	Trakya Serbest Bölge	52,631	0
83	Menemen Deri S.Bölge	170	0
84	Avrupa Serb.Bölge	207,248	0
85	G.Antep Serb.Bölge	73,6	0
86	Bursa S.Bölge	21,96	0
87	Kocaeli Serb.Bölge	55,88	0
Toplam		35.144.690	90.583.374

Kaynak: TÜİK

1.14. Sektörün Maliyet Bileşenleri

Aksam üretiminde belgelendirme, tasarım, malzeme ve işçilik maliyetleri, asansör montaj işinde belgelendirme, tasarım ve işçilik maliyetleri ve asansör bakım onarım işinde ise işçilik maliyetleri, maliyet bileşeni olarak yer almaktadır.

1.15. Sektörün 2013–2023 Projeksiyonu

Önümüzdeki dönem itibarıyla, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının (TOKİ), belediyelerle işbirliği halinde Kentsel Yenileme ve Gecekondu Dönüşüm Projelerine, alt gelir grubuna ve yoksullara yönelik sosyal konut projelerine, İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Diyarbakır gibi büyükşehirlerimizde uydukent projelerine ve orta ölçekli il ve ilçelerimizde örnek yerleşim birimlerini oluşturma projelerine ağırlık vereceği ve inşaat sektörünün bu noktada atılım içerisinde olacağı düşünüldüğünde, binalarla bütünleşik sistemler olarak monte edilmesi gereksinimi olan asansörler konusunda, Türk asansör sektörünün de bu atılım içerisinde bulunması hiç şüphesiz kaçınılmaz bir durumdur.

Görülen odur ki, Türk asansör sektörü ve sektörün teknolojik yapısının geliştirilebilmesi için, TOKİ tarafından önümüzdeki dönem içerisinde yürütülecek projelerin çok önemli fırsatları sunacağı gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle, gerek kamusal gerekse sektörel alanda sürecin iyi yönetilmesi gerekmektedir. Türk asansör sektörünün hem asansör hemde aksam imalatında, markalaşma ile paralellik oluşturacak şekilde kalite ve güvenlik esaslarını ön planda tutacak yeni tasarımlar geliştirmesi, sektörün gerek iç piyasada gerekse dış piyasadaki pazar payının büyümesine olumlu katkıları olacaktır.

2. SEKTÖRÜN SON ALTI AYLIK DEĞERLENDİRMESİ

2.1. Son Dönemdeki Sektöre İlişkin Türkiye ve Dünyadaki Gelişmeler

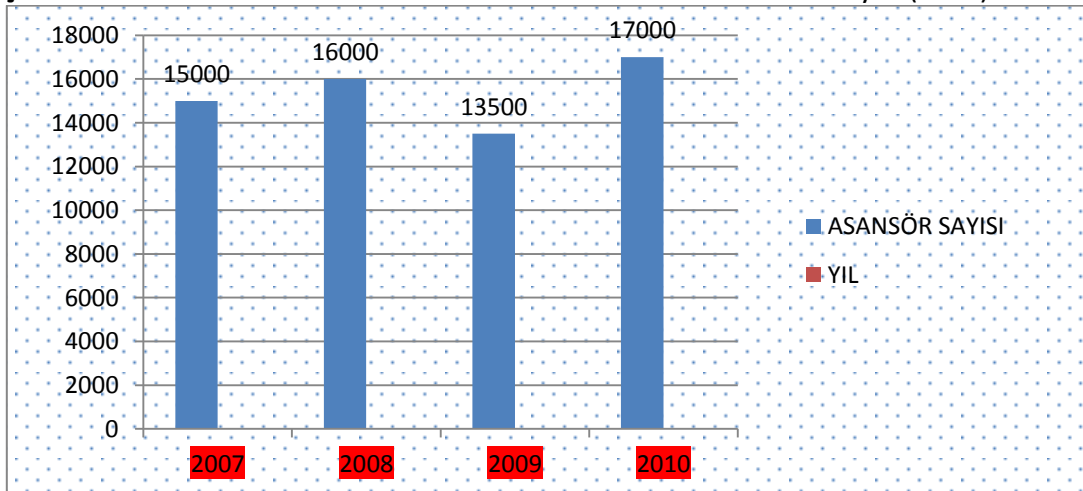
Ülkemizde pek çok sektörde olduğu gibi asansör sektöründe de belirli bir gelişme gözlenmektedir. Dünyanın en büyük asansör fuarlarından bilinen ve iki yılda bir düzenlenen İstanbul – Türkiye ve Augsburg - Almanya fuarlarına katılan Türk firmaları ve bu firmaların yeni tasarımları, dış ticaretimize olumlu yönde yansımalar getirmektedir.

2.2. Sektörün Üretim Endeksi Değerlendirmesi

Türkiye’de yaklaşık olarak 300 bin adet asansör tesis edilerek hizmete açılmış olup, bugün itibarıyla eski ve yeni olarak tanımlanan bu asansörlerin büyük bir bölümü halen kullanılmaktadır.

TÜİK verilerine göre 2004, 2005 ve 2006 yıllarında montajı yapılan ortalama yeni asansör sayısı 7.000 adet civarında olmakla birlikte, 2007 (15.000 adet), 2008 (16.000 adet), 2009 (13.500 adet), 2010 (17.000 adet) yılları arasında inşaat sektöründeki canlanmadan dolayı, bu yıllar içerisinde gerçekleştirilmiş olan ortalama yeni asansör montajı 15.000 (adet/yıl) düzeyine çıkmış olduğu Şekil 1’de yer alan grafikte görülmektedir.

Şekil 1. 2007 – 2010 Yılları Arasında Monte Edilen Yeni Asansör Sayısı (Adet)

Kaynak: ELA

Asansör sektörü faaliyetleri kapsamında yeni asansör montajına ilişkin olarak bir değerlendirme yapılırsa, 2008 yılına kadar artış gösteren yeni asansör montaj sayısı küresel krizin etkisiyle 2009 yılında düşüş eğilimi içerisine girmiş olup, 2010 yılı itibarıyla yeniden yükselişe geçmiş bulunmaktadır.

Yaşanan krizler neticesinde en az etkilenen sektör asansör sektörüdür. Çünkü asansör montaj firmalarının büyük bir çoğunluğu montaj işi ile bakım onarım işini birlikte yürütmektedirler. Asansör montaj firmaları kriz döneminde montaj işi alamasalar bile sadece mevcut asansör bakım ve onarım faaliyetleri ile gereksinimlerini karşılamışlar ve bu şekilde ayakta durarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

2.3. Sektörün Kapasite Kullanım Oranı Değerlendirmesi

Sanayi Sicil Kanunu kapsamında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından oluşturulan sanayi sicil kayıtları incelendiğinde, toplamda 494 adet asansör firması kaydından hareketle, sektör içerisinde faaliyet gösteren asansör firmalarının kapasite kullanım oranının (KKO) çok düşük olduğu tespit edilmiştir.

2.4. Sektörün İhracat ve İthalat Değerlendirmesi

Türkiye'nin asansör sektörü ihracatı 2009 yılında 73 milyon \$ gerçekleşmiştir. 2010 yılında sektör ihracatı % 17 oranında artarak 85,6 milyon \$ seviyesine yükselmiştir.

2009 yılında Türkiye'nin asansör ihracatı yaptığı ülkeler arasında İran 16,7 milyon \$ ile birinci sırada yer almaktadır. İran'ı 7,8 milyon \$ ile Suudi Arabistan ve 6,9 milyon \$ ile Irak takip etmektedir. Gürcistan ve Libya, en fazla ihracat gerçekleştirilen ilk on ülke arasında en çok ihracat artışı kaydedilen ülkelerdir. Ayrıca Türkiye'nin endüstriyel asansör sektörü ihracatı gerçekleştirdiği ilk 10 ülke arasında ihracatımızda düşüş yaşanan ülke bulunmamaktadır.

Türkiye'nin 2009 yılında 71 milyon \$ seviyelerinde olan asansör sektörü ithalatı, 2010 yılında % 43 artarak 102 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında asansör sektörü ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırayı Çin (34 milyon \$), İspanya (14 milyon \$) ve İtalya (12 milyon \$) yer almaktadır. Türkiye'nin 2010 yılı sektör ithalatında ilk 10 ülkenin bir önceki seneye göre değişim oranlarına bakıldığında Avusturya (% 493) ve İsveç (%296)'de görülen artış miktarları dikkat çekici düzeydedir. Tek büyük düşüş ise Fransa ile ithalatımızda kaydedilmiştir.

2011 yılında asansör sektörü ithalatımızda önemli yer tutan ülkeler arasında ilk üç sırada, Çin (51,5 milyon \$), İspanya (24,6 milyon \$) ve İtalya (14,4 milyon \$) yer almaktadır.

2011 yılı asansör aksam üretiminin % 80'lik bölümü, başta AB üye devletlerine, Rusya Federasyonuna, orta Asya devletlerine, İran, Irak ve diğer önemli bölgelere ihraç edildiği görülmektedir.

2011 yılı içerisinde asansör ihracatında ise Rusya Federasyonu, Bulgaristan, Gürcistan, Azerbaycan, Kazakistan, İran, Irak, İsrail ve Cezayir en önde yer almaktadır.

KAYNAKÇA

1. SGM Sanayi Sicil Kayıtları
2. TÜİK Verileri
3. ELA Tarafından 2010 Yılında Yapılan İstatistik Çalışması